

4 februari 2025, 's-Hertogenbosch

Onderwerp: Geitenhouderijen en gezondheidsrisico's

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

Heden verscheen een regeringsbrief over de resultaten van een onderzoek inzake gezondheidsrisico's bij het wonen in de buurt van geitenhouderijen¹. Uit het onderliggende onderzoeksrapport van het RIVM² blijkt dat er een aantoonbaar, consistent verband is tussen het wonen in de nabijheid van een geitenhouderij en een verhoogd risico op het oplopen van een longontsteking.

Longontstekingen komen vaker voor bij mensen die in de buurt van veel veehouderijen wonen en dan vooral bij mensen die in de buurt van een geitenhouderij wonen. Dit bleek al uit vorige onderzoeken en is met VGO-III nu voor elf jaar op rij (2009-2019) aangetoond. Het risico op een longontsteking verschilt per jaar. Maar het is altijd groter bij mensen die binnen 2 kilometer van een geitenhouderij wonen. Het risico kan tientallen percentages groter zijn, dan voor mensen die verder weg wonen en is vaak het grootst voor mensen die het dichtstbij wonen. Het effect blijkt bovendien niet maand- of seizoensgebonden, maar is het hele jaar door aanwezig. Het verband is daarmee aangetoond.

Er worden dankzij het geitenmoratorium momenteel geen nieuwe geitenhouderijen toegevoegd in Noord-Brabant. Het is echter wél toegestaan om woningen alsmede voorzieningen voor kwetsbare doelgroepen nabij geitenhouderijen toe te voegen. Omdat het vergroten van de afstand leidt tot lagere blootstelling, adviseerde de GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)³ eerder al om uit voorzorg afstand in te bouwen tussen veehouderijen en gevoelige bestemmingen⁴ of groepen⁵.

Onze vragen hierover:

1. Er zijn in Brabant 451 geitenhouderijen (Bron: CBS Statline 2023). Is bekend hoeveel woningen in Noord-Brabant binnen een straal van 2 km van deze geitenhouderijen gevestigd zijn?
2. Is ook bekend hoeveel additionele woningen in Noord-Brabant gesitueerd zijn binnen een straal van 2 km t.o.v. een geitenhouderij die gevestigd is kort over de provinciegrens?
3. Deelt het college de mening dat het, ondanks de dringende behoefte aan betaalbare woningen, onwenselijk is om nieuwe woningen alsmede voorzieningen voor kwetsbare doelgroepen toe te voegen in de nabijheid van een geitenhouderij nu verhoogde gezondheidsrisico's onomstotelijk bewezen zijn?
4. Hoe weegt u het eerdere advies van de GGD in het licht van de meest recente onderzoeksresultaten?

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025Z01867&did=2025D04324

² <https://www.rivm.nl/nieuws/meer-longontstekingen-nabij-geitenhouderijen-bacteri%C3%ABn-mogelijke-verklaring>

³ <https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-mmk-veehouderij/ggd-advisering/afstandscriterium-maatwerk>

⁴ Onder gevoelige bestemmingen worden verstaan: woningen, scholen, kinderopvang, bejaardenhuizen, verzorgings- en verpleegtehuizen, ziekenhuizen (Gezondheidsraad, 2008).

⁵ Onder gevoelige groepen wordt verstaan: ouderen, kinderen (onder de 18 jaar), astmapatiënten, mensen met bestaande hart- en vaatandoeningen, mensen met genetische aanleg voor luchtwegaandoeningen. Zie voor meer uitleg over gevoelige groepen in relatie tot luchtkwaliteit de [paragraaf](#) over hooggevoelige groepen in de richtlijn Luchtkwaliteit en gezondheid (Dijkema et al., 2018).

5. Wat is het algemene standpunt van het college terzake de toetsing van een bestemmingsplanwijziging, danwel buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA), dit nieuwe rapport in ogeschouw nemende?
6. Op welke wijze(n) kan de provincie rol nemen in besluitvorming om te voorkomen dat gemeenten nieuwe woningen, overige gevoelige bestemmingen of gevoelige groepen toevoegen in resp. bestaand stedelijk gebied danwel in het kader van een Ruimte voor Ruimte regeling of uitbreidingsgebied indien dit binnen een beperkte straal rondom een geitenhouderij ligt? En bent u bereid voortvarend met deze mogelijkheden aan de slag te gaan in het belang van de gezondheid van de Brabantse inwoners? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?
7. Heeft u in beeld in welke mate er bij bestaande geitenhouderijen sprake is van onbenutte (provinciale of gemeentelijke) vergunningsruimte? Zo ja, bent u bereid om, samen met de betreffende gemeente, zsm over te gaan tot intrekking van deze vergunning cq dit deel van de vergunning, voor zover de huidige wet- en regelgeving dat toestaat?
8. In onze 1e vraag hebben we verwezen naar het aantal geitenhouderijen volgens het Statline register van het CBS. Echter, in de “Kernregistratie dierverblijven” (bron: <https://krd.igoview.nl/> met de omgevingsdiensten als bronhouders) staan ‘slechts’ 119 geitenhouderijen. Graag vernemen wij wat het juiste actuele aantal geitenhouderijen is en hoe het verschil in aantallen te verklaren is.

Wij kijken uit naar de beantwoording van deze vragen

Fiona Bijl
PvdA

Jade van der Linden
GroenLinks

Nadere toelichting VGO onderzoeken:

De onderzoeken VGO-I en VGO-II naar het verband tussen veehouderijen en gezondheid werden eerst alleen in Noord-Brabant en Noord-Limburg uitgevoerd, waar veel mensen in de buurt van een of meer veehouderijen wonen. Het VGO-III onderzoek is nu ook uitgevoerd in gebieden in de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel over de periode 2014-2017. Ook in deze regio's zien de onderzoekers het extra risico op longontsteking rond geitenhouderijen, in meerdere jaren achter elkaar en ook met verschillende manieren van onderzoek. Daarom gaan de onderzoekers ervan uit dat in het algemeen geldt dat mensen die rond geitenhouderijen wonen iets vaker longontsteking krijgen dan mensen die rond andere veehouderijen wonen en mensen die niet bij een veehouderij in de buurt wonen.